

Motion till riksdagen

1988/89:Sk401

av Ingrid Hemmingsson och Hans Dau (båda m)

Renkonto för renägare

Renskötelsen i Sverige drabbades hårdare än någon annan näring av det radioaktiva nedfallet från reaktorolyckan i Tjernobyl i slutet av april 1986. Anledningen till att rennäringen drabbas så hårt av radioaktivt avfall är att lav som utgör basföda för renen under vintern fångar upp ämnen som faller ner till marken med nederbörden. Eftersom lav är en långlivad växt blir också effekten av de ämnen som samlas i lav långvarig.

Under slaktsäsongen 1986/87, då riktvärdet för cesium — 137 var 300 Bq/kg kött, kasserades ca 75 % av slaktkropparna på grund av för hög halt radioaktivt cesium. Den 1 juli 1987 höjdes riktvärdet för cesium — 137 i bl.a. renkött till 1500 Bq/kg. Genom denna höjning av riktvärdet i kombination med vissa åtgärder i syfte att få ner cesiumhalten i renarna minskades kassationen till ca 25 % under slaktsäsongen 1987/88.

Ekonomisk kompensation

Enligt beslut av regeringen har lantbruksstyrelsen utarbetat bestämmelser för ekonomisk kompensation för inkomstbortfall och merkostnader i samband med åtgärder i syfte att få ned halten cesium — 137 under gällande riktvärde. Hittills prövade åtgärder som

- tidigareläggning av renslakten
- flyttning av renar till lågaktiva områden
- utfodring av slaktrenar

bör genom forskning, information och rådgivning kunna förbättras. Renägarna kommer också efterhand att få sådan erfarenhet att de med större säkerhet kan tillämpa olika alternativ för att få ner cesiumhalten under gränsvärdet.

Tidigareläggning av sarvslakten medför merarbete i samband med en samling av renarna i juli och augusti. Vid tidigareläggning av höstslakten till oktober uppkommer också merarbete för samling av renarna. Det normala uppehållet i renskötselarbetet mellan kalvmärkningen i juli och sarvslakten i september liksom mellan den senare och höstslakten i november/december går förlorat. Slaktrenar som tas till utfodring kräver daglig tillsyn och vård. Samtidigt skall livrenarna bevakas, samlas och flyttas. För många renägare är det svårt att hinna med allt merarbete som det radioaktiva nedfallet från Tjernobyl förorsakat.

Inom de områden där flertalet renar kommer att ligga över gränsvärdet för cesium — 137 vid normal tidpunkt för slakt under lång tid framöver har ovan nämnda praktiska svårigheter väckt tankar på avveckling av rensköt-

seln bland äldre renägare. Där sarvarna kommer att ligga under gränsvärdet vid tiden för normal slakt inom 5-10 år är en minskning av antalet renar under några år ett alternativ som kan vara intressant för yngre och medelålders renägare.

Mot. 1988/89
Sk401

Avveckling

Såväl avveckling av renskötseln bland äldre renägare som minskning av antalet renar under kortare eller längre period förutsätter tillskapandet av någon form av renkonto till vilket inkomsterna av försålda renar kan föras och som sedan kan disponeras under år med låga inkomster.

Ett sådant renkonto skulle för övrigt innebära att statens kostnader för kompensation av inkomstbortfall och merkostnader för åtgärder i syfte att få ner cesiumhalten under gränsvärdet skulle minska.

Möjligheten att upprätta ett till Tjernobylolyckan relaterat renkonto bör finnas för alla renägare i de samebyar som nu omfattas av speciella åtgärder som tidigareläggning av sarvslakt, flyttning av renar till lågaktiva områden och utfodring av slaktrenar.

Alla samebyar i Jämtlands län — även Idre sameby — och Västerbottens län samt några samebyar i södra delen av Norrbottens län omfattas av åtgärderna. Möjligheter till insättning på renkonto bör finnas så länge nämnda åtgärder är motiverade.

Hemställan

Med anledning av vad ovan anförts hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett till Tjernobylolyckan relaterat renkonto.

Stockholm den 25 januari 1989

Ingrid Hemmingsson (m)

Hans Dau (m)